

ICOMOSin SUOMEN OSASTO r.y.
ICOMOS Finska nationalkommittén r.f.
The ICOMOS Finnish National Committee

Toimintasuunnitelma vuodelle 2023
ICOMOS Suomen osaston hallituksen esitys 1.11.2022

Osaston tehtävät

ICOMOSin Suomen osasto (jäljempänä osasto) on kulttuuriympäristön asiantuntijaverkosto ja kansalaisjärjestö, joka edistää historiallisten rakennusten ja alueiden säilyttämistä, tutkimusta ja restaurointia. Se toimii sekä kansallisesti yhdessä viranomaisten ja muiden alan toimijoiden kanssa, että kansainvälisesti osana kansainvälistä ICOMOSia ja sen maailmanlaajuista verkostoa. Osasto tekee kansallisesti tunnetuksi kulttuuriperintöä, sen arvoja ja alan käytäntöjä sekä kansainvälisiä linjauksia. Se osallistuu kulttuuriperintöalan kehittämiseen edistäen alaan liittyvää kriittistä keskustelua ja tiedonvälitystä. Osaston ja sen tieteellisten komiteoiden jäsenten toiminta välittää suomalaisten asiantuntijoiden osaamista kansainvälisen ICOMOSin laajoille asiantuntijaverkostoille ja alan kansainvälisiin linjauksiin. Osaston järjestämät kokoukset, seminaarit, opintokäynnit, julkaisut ja muu viestintä tarjoavat puitteet keskustelulle kulttuuriympäristöjen suojelusta, restauroinnin teoriasta ja käytännön toteutuksista Ilmastonmuutos, kestävyuden vaatimukset ja ihmisoikeuksien toteutuminen ovat tämän päivän keskeisiä haasteita. Maailmanperintösopimuksen mukaisesti ICOMOS toimii asiantuntijana maailmanperintöasioissa sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Vuoden 2023 tavoitteet

Osasto jatkaa aktiivisesti osallistumistaan kansainvälisiin ja kansallisiin keskusteluihin edistäen kulttuuriperintöalan kehitystä yhteistyössä muiden ammattilaisten, asiantuntijaverkostojen ja toimijoiden kanssa. Osasto toimii tiedonvälittäjänä alan kotimaan toimijoiden ja kansainvälisten toimijoiden välillä. Ajankohtaisina teemoina ovat kansainväliset ICOMOSin linjaukset ja työkalut, kaupunkisuojaus, maailmanperintö-kohteiden aineeton kulttuuriperintö sekä kulttuuriympäristön tietopohjan päivittämisen edistäminen. Osasto tukee myös jäsentensä toimintaa kansainvälisissä tieteellisissä komiteoissa.

Osaston yhdessä Suomenlinnan hoitokunnan kanssa marraskuussa 2022 järjestämän maailmanperinnön *Heritage Impact Assessment* -arviointimenetelmän seminaarin esitelmää ja keskustelua käsitellään vuoden 2023 ensimmäisessä jäsentiedotteessa. Osasto jatkaa aiheen käsittelyä myös muussa toiminnassaan.

Keskustelua kaupunkisuojaelusta ja rakennetun kulttuuriympäristön huomioimista osana kestävästä kehitystä jatketaan. Osasto jatkaa ”Kenen Helsinki” -kirjan pohjalta käynnistynyttä vilkasta julkista keskustelua järjestämällä tammikuussa pidettävillä Tieteen päivillä ”Kenen ehdoilla kaupunkia tehdään” paneelikeskustelun yhteistyössä muiden kulttuuriperintöalan asiantuntijajärjestöjen kanssa.

ICOMOSin Suomen osaston maailmanperintötyöryhmä ja ICOMOSin kansainvälisen aineeton kulttuuriperintö -komitean kansalliset jäsenet jatkavat ”Paikan aineettomat ulottuvuudet” -hankkeen toteuttamista. Projektin tavoitteena on ymmärryksen lisääminen maailmanperintökohteiden OUV-arvon (*Outstanding Universal Value*) aineettomista ulottuvuuksista. Hankkeen tapahtumissa kootaan yhteen eri alojen asiantuntemusta ja näkökulmia tunnistamaan kohteiden aineettomia arvoja ja merkityksiä. Vuonna 2023 järjestetään vielä yksi työpaja ja hankkeen päätösseminaari. Työpajojen tulokset, tilatut artikkelit ja päätösseminaarin esitelmät julkaistaan ICOMOSin jäsentiedotteissa.

Osasto seuraa aktiivisesti Rakentamislain uudistusta sekä muita kulttuuriperintöalaan liittyviä strategisia ja lainsäädännöllisiä uudistuksia samoin kuin kulttuuriperintöhallinnon muutoksia osallistuen näistä käytävään julkiseen keskusteluun.

Osasto suunnittelee ja toteuttaa monumenttipäivän ja kulttuuriympäristöpäivän tapahtumat. Vuoden 2023 monumenttipäivän teemana on *Traditional Knowledge, Climate Action & Innovative Transformation / Connaissances traditionnelles, action climatique et transformation innovante*. Kulttuuriympäristöpäivän teemana on *Elävä perintö*. Suunnitteilla on mm. alan näkyvyyttä vahvistava kampanjavideo.

Osasto suunnittelee yhteistyöhanketta kulttuuriympäristön kysymysten huomioimiseksi laaja-alaisesti, sisällyttäen kulttuuriympäristötyöhön kestävyystavoitteiden ja ilmastonmuutoksen huomioimisen sekä paikallisen osallistumisen työnimellä ”Tunnista oma kulttuuriperintösi”. Hankkeella pyritään inventointien kattavuuden parantamiseen ja rakennetun ympäristön ajankohtaisten inventointien tukemiseen etenkin paikallistasolla.

Osasto täyttää kansainvälisissä tieteellisissä komiteoissa ja työryhmissä olevia paikkoja niissä komiteoissa, joissa sillä ei ole edustusta. Vuoden 2023 toiminnassa pyritään tukemaan uusia kansallisia komiteajäseniä ja lisäämään tiedottamista tieteellisten komiteoiden toiminnasta.

Osasto ottaa kantaa rakennussuojeluun, restaurointiin ja kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyviin kansainvälisiin ja periaatteellisiin kysymyksiin. Osasto osallistuu ICOMOSin doktriinin ja periaatteiden kehittämiseen ja hyväksytyjen linjausten levittämiseen Suomessa. Kotimaassa yhteistyökumppaneita ovat viranomaiset, erityisesti maailmanperintösopimukseen liittyen, sekä kulttuuriperintöalan järjestöt ja toimijat.

Toiminnan painopistealueita ovat myös kansainväliset foorumit. Yhteistyötä Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa jatketaan suunnitellen uusia yhteistoimintatapoja. Kansainvälisistä tapahtumista painotetaan jäsenien osallistumista ICOMOSin Sydneyn yleiskokoukseen ja siihen liittyvään konferenssiin.

Tapahtumat

Osasto järjestää jäsenistölle ja yleisölle avoimia tapahtumia, joissa käsitellään ja keskustellaan vuoden teemoista sekä ajankohtaista suojelun ja restauroinnin periaatteista. Tapahtumat pyritään järjestämään hybriditapahtumina. Rakennusperinnön (uudelleen)käytön ja restauroinnin kysymyksiin ja käytäntöihin perehdytään ja niistä keskustellaan myös opintokäynneillä kotimaan ja lähialueiden ajankohtaisissa restaurointikohteissa sekä mm. monumenttipäivän ja kulttuuriympäristöpäivän tapahtumissa. Alan keskustelua käydään myös julkaisuissa ja jäsenlehdessä.

Viestintä ja julkaisutoiminta

Tiedotustoiminta keskittyy osaston verkkosivuille www.icomos.fi osaston tiedotus- ja julkaisutoiminnan viestintästrategian mukaisesti (v. 2019). Sivustolla tiedotetaan kotimaisista ja kansainvälisistä tapahtumista, uutisista, koulutuksesta ja alan periaatteellisista ohjeista ja suosituksista. Jäsenille tiedotetaan verkkosivuston lisäksi suoraan sähköposteilla ja jäsentiedotteilla, jotka linkitetään myös kotisivulle. Osaston Facebook-tiliä käytetään lyhyen aikajänteen tiedottamiseen.

Osasto valmistaa joko sähköisiä tai painettuja julkaisuja sellaisista ajankohtaisista kulttuuriperintöä koskevista aiheista ja seminaarien tuloksista, joilla on merkitystä kulttuuriperintöalalla toimiville. Niitä ja aiemmin valmistuneita julkaisuja myydään Tiedekirjassa sekä alan museoissa ja tapahtumissa. Loppuunmyydyt julkaisut ovat saatavissa verkkosivuilla.

ICOMOSin asiantuntijaverkostot

ICOMOSin kansainväliset tieteelliset komiteat ovat osaston ja koko järjestön tieteellisen toiminnan ytimessä. ICOMOSin kansainväliset tieteelliset komiteat kehittävät alalle doktriinia ja toimivat kansainvälisinä asiantuntijaverkostoina. Osasto välittää tätä tietoutta Suomeen komiteaedustajiensa välityksellä. Osasto jatkaa keskeisten ICOMOSin kansainvälisten linjausten kääntämistä suomeksi. Osasto tukee alan kansainvälisiin tieteellisiin kokouksiin osallistumista matka-avustusperiaatteidensa mukaisesti ja pyrkii perehdyttämään uusia jäseniään ICOMOSin kansainväliseen toimintaan.

Osastossa toimii maailmanperintötyöryhmä, jossa käydään keskustelua Suomen kohteisiin ja maailmanperintötoimintoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä. Keskustelun painopisteenä on aineeton perintö. Osasto osallistuu kansallisen maailmanperintöstrategian ja maailmanperintösopimuksen toteuttamiseen. Maailmanperintötyöryhmä toimii pyydettyinä asiantuntijana näissä asioissa.

Kansainvälinen ICOMOS ja Suomi

Osasto osallistuu aktiivisesti kansainvälisen ICOMOSin toimintaan edellä mainittujen tieteellisten komiteoiden lisäksi myös kansainvälisessä hallinnossa ja alueellisessa yhteistyössä. Osasto pyrkii olemaan mukana useissa kansainvälisissä tapahtumissa, kuten ICOMOSin yleiskokouksessa, Eurooppa-ryhmän työssä ja pohjoismaisessa yhteistyössä. Osasto nostaa esiin ICOMOSin kansainvälisen monumenttipäivän järjestämällä teema-tapahtuman. Rakennusperinnön uhkatilanteissa osasto toimii tarvittaessa ICOMOSin *Heritage Alert* -menettelyn mukaisesti.

Viime vuosina vakiintunutta lähialueyhteistyötä vahvistetaan etenkin Viron ja pohjoismaisten ICOMOSin osastojen kanssa.

Osaston ja sen jäsenten asiantuntijuus on edelleen käytössä maailmanperintösopimuksen toteuttamistyössä mm. raportoinneissa suomalaisten maailmanperintökohteiden tilasta ja kehittämistyössä sekä kohteiden arvioinneissa. Arviointityö perustuu kansainvälisen ICOMOSin sopimukseen ja periaatteisiin.

Yhteistyö muiden kulttuuriperintöjärjestöjen kanssa

Osasto jatkaa yhteistyötä kulttuuriperintöalan järjestöjen ja toimijoiden kanssa kaupunkisuojelelun ja muiden ajankohtaisten teemojen parissa ja tapahtumien järjestämisessä. Näitä yhteistyöverkostoja ovat Rakennustaiteen Seura ry, Suomen docomomo-ryhmä, Europa Nostra Finland, Teollisuusperinnes seura (TICCIH), Suomen Puutarhataiteen seura, Alvar Aalto -säätiö, DAMY, Kaupunkitutkimuksen seura, Rakennusperintö-SAFA, ICOMin Suomen komitea, Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seura, Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys ja Kulttuuriympäristötutkimuksen seura sekä alan oppi- ja tutkimuslaitokset. Osasto osallistuu Euroopan Neuvoston Euroopan kulttuuriympäristöpäiviin.

ICOMOSin Suomen osasto on Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) jäsen ja täyttää sen jäsenistölleen asettamat tehtävät.

Yhdistyksen hallinto

Yhdistyksen henkilö- ja yhteisöjäsenet ovat myös kansainvälisen ICOMOSin jäseniä. Osaston toiminnasta vastaa vuosikokouksessa valittava 9-jäseninen hallitus. Osastolla on sihteeri, joka hoitaa myös jäsensihteerin tehtävät sekä toimii yhteyshenkilönä osaston palkkaamaan tilitoimistoon.

Toimintaa ohjaavat ICOMOSin jäsenen eettiset periaatteet sekä osaston matka-avustusperiaatteet.